

Învățăturile lui Mulla Nasruddin

Pilde hazlii din înțelepciunea sufită

Povestiri culese, selectate
și redactate de Florin Zamfir

EDITURA MIX
CRISTIAN 2015

Care este, de fapt, diferența dintre bășcălie și umor?

Înainte de '89, un Toma Caragiu sau un Amza Pellea practica umorul, care este o valoare a inteligenței. Ca orice act artistic vorba lui Heidegger umorul te trezește din rutină. La noi el a fost o armă de apărare și de rezistență. Umorul are dimensiuni sacre, spre deosebire de bășcălie, care desacralizează totul. Bășcălia este de tip ateu, neantizant, ea își bate joc de orice fel de valori și repere. Acest sistem demolant al valorilor, care aparține omului mic, a ieșit în față. Și atunci a început să se creeze pe bandă rulantă doar acest gen de divertisment, invocând ratingul. Ceea ce este un fals, atâta timp cât excluzi alternativa.

– Dan Puric

Introducere

Mulla Nasruddin și-a dedicat viața pentru a arăta oamenilor calea cea dreaptă spunându-le ceea ce era corect, călăuzindu-i către adevăr și sfătuindu-i cum să evite răul. Metoda folosită de el este o metodă originală. Folosea un limbaj ușor de înțeles de către oameni și glumea într-un mod sugestiv.

Nu se știe dacă Mulla Nasruddin a existat vreodată sau nu. Poate că a existat, poate că n-a existat. Sunt multe țări care spun că le aparține. Iranul spune că-i aparține – au un mormânt al lui Mulla Nasruddin în Iran. Și Rusia spune că-i aparține. Există alte țări, și ele spun la fel. Aproape tot Orientul Mijlociu spune la fel:

–E al nostru.

Și există multe locuri în care se spune:

–Trupul lui e înmormântat aici.

Poate că a existat, poate că n-a existat, dar impactul lui a fost enorm. Orice a făcut sau se spune că a făcut este foarte, foarte profund. Mulla Nasruddin reușește să îi fascineze și pe cei proști și pe cei înțelepți. Cei care sunt proști cred că el este prost. Cei înțelepți cred că el este un om înțelept.

Hălăduind prin deșerturile Arabiei, acest mistic a impregnat tradiția sufită cu o binevenită doză de umor. Poveștile lui se regăsesc în foarte multe tradiții, fiind atribuite unor eroi locali. În Occident, Idries Shah (1924-1996) a fost cel care a contribuit la cunoașterea acestui faimos personaj; în India, Osho a fost unul dintre cei care își condimentau discursurile cu povestirile pline de tâlc ce îl aveau ca erou pe acest personaj legendar; iar la noi în România, o parte dintre isprăvile lui au fost istorisite de Anton Pann, fiind grupate sub numele de „Pățaniile lui Nastratin Hogeă”. Culegerea de povestioare pe care o veți lectura în această carte are ca sursă nesfârșitele pagini ale Internetului.

Florin Zamfir

Iată ce spune Osho despre acest personaj faimos:

Mulla Nasruddin nu e o persoană, este întreaga umanitate. Este voi, este voi toți și orice ați putea voi să faceți, el

poate face și mai aiurea. El e perfect! Orice poate face orice ființă umană, poate face și el, normal, și o va face mai bine.

El este prostia voastră și dacă o înțelegeți, veți râde și veți plânge deopotrivă. Veți râde de ridicolul situației și veți plânge pentru că ridicolul este al vostru! Să țineți minte, când râdeți de Mulla Nasruddin, râdeți de voi; el doar vă pune față în față cu ceea ce sunteți ca să vă puteți întâlni.

Și Mulla Nasruddin nu e nou. Este un vechi instrument sufit. Aproape... există povești care sunt vechi de o sută, două sute, trei sute de ani despre Mulla Nasruddin. Este un instrument vechi. Mulți au spus că Mulla Nasruddin le aparține. Rușii spun că e al lor. Au o piatră pe un mormânt și cu ea demonstrează că el le aparține. Iranienii spun că e al lor, arabii spun că e al lor. În Bukhara au un loc dedicat amintirii lui Nasruddin.

El a fost prin toată lumea. De fapt, oriunde există prostie apare Mulla Nasruddin. Le aparține tuturor, nimeni nu poate spune că e doar al lor. Și eu zic că trăiește încă! Poate că a murit într-o țară, dar a înviat în alta. De multe ori eu personal l-am văzut murind și a doua zi mi-a bătut la ușă. E imposibil, se pare că nu poate muri: este prostia umană.

Dar dacă vă uitați adânc în prostie veți vedea și înțelepciunea. În toate prostiile sale există un sâmbure de înțelepciune ascunsă.

Dar să nu întrebați „Care e cea mai mare prostie pe care a făcut-o vreodată Mulla Nasruddin?”

El face mereu o prostie mai mare decât celelalte. Fiecare act este unic, incomparabil. Dacă vă uitați la el veți descoperi, „Acesta e cel mai bun”, dar când apare următorul, acesta va fi complet nou, ceva extrem de măreț.

Citiți despre Mulla Nasruddin și încercați să-l înțelegeți; faceți din asta o meditație. El a fost timp de secole o meditație sufită. Învățătorii sufiți obișnuiau să le spună discipolilor lor glume despre Mulla Nasruddin la care ei trebuiau să se gândească, trebuiau să le întoarcă pe toate părțile și să mediteze asupra lor, pentru că orice spune el are un înțeles, orice face are un înțeles.

(fragment din din cartea „Adevăratul înțelept”)

Citiți-l cât de mult puteți pe Mulla Nasruddin și încercați să-l înțelegeți. Poate fi o mare binecuvântare pentru voi, pentru că el predă prin umor. Fiecare dintre anecdotele lui are un sens enorm, dar va trebui să-l descoperiți. De aceea spun că sunt oameni care-l cred prost. Ei doar citesc o anecdotă râd și gata. Ei cred că este doar o glumă. Nu este. Nicio glumă nu este doar o glumă. Dacă sunteți înțelepți, vă veți uita adânc în ea – veți vedea exact ce se petrece. Și după ce ați zărit o scânteie din sensul ei interior, veți fi foarte fericiți. Veți deveni conștienți de o nouă dimensiune.

Mulla Nasruddin este citit acum și în țările occidentale, dar oamenii îl ratează... ei cred că sunt doar glume. Nu sunt. Sunt un artificiu prin care vi se predau cele mai sacre lucruri prin umor. Și ele pot fi predate doar prin umor – doar prin umor, pentru că doar umorul vă poate relaxa. Și divinitatea poate fi cunoscută doar când sunteți profund relaxați. Când râdeți, ego-urile voastre dispar. Când râsul este cu adevărat autentic, când este un râs din pântec – atunci când întregul vostru corp pulsează cu energia lui orgasmică, atunci când râsul se întinde în întreaga voastră ființă, când vă pierdeți pur și simplu în el – atunci sunteți deschiși la întreg.

Oamenii serioși nu au ajuns niciodată la divinitate. Ei nu pot ajunge – Dumnezeu nu poate risca așa ceva, îl vor plictisi de moarte.

(fragment din cartea „Yoga. Calea spre eliberare”)

Învățăturile lui Mulla Nasruddin

Adevăratul Mulla Nasruddin

Odată, Mulla Nasruddin s-a dus la târg cu discipolii săi, iar acolo oamenii trăgeau cu arcul. Mulla li s-a alăturat și a tras și el o primă săgeată, care a căzut la pământ până să ajungă la țintă. Mulțimea a început să râdă, iar Mulla a zis:

– Asta se întâmplă atunci când trăiești cu un complex de inferioritate. Nu poți ajunge la țintă din cauză că nu-ți pui toată inima în ceea ce faci.

Săgeata următoare a trecut dincolo de țintă, iar Mulla s-a întors către mulțime și a zis:

– Asta se întâmplă cu un om care are o părere foarte bună despre el. Fuge atât de repede încât trece pe lângă țintă.

Apoi Mulla a tras o a treia săgeată, atingând ținta cu exactitate și a zis:

– Ținta sunt eu!

Sfaturi fără valoare

Mulla Nasruddin s-a apropiat de un om în vârstă, care arăta dichisit, și a început să-și înșire nenorocirile, cerându-i sprijin. Domnul bătrân l-a refuzat, zicându-i:

– Îmi pare rău, prietene, n-am bani, dar pot să-ți dau niște sfaturi bune.

Mulla i-a răspuns, cu un gest de lehamite:

– Nu, mulțumesc. Dacă n-ai bani, nu cred că sfaturile tale au vreo valoare.

Memorie îngrozitoare

Mulla Nasruddin i se plângea unui prieten despre nevastă-sa.

– Nu știu ce-o să mă fac cu ea, a zis el. Are cea mai îngrozitoare memorie din lume.

– Adică uită tot? l-a întrebat prietenul.

– Pe naiba, nu, a zis Nasruddin, ține minte tot.

Șanse de angajare

Bărbatul căruia Mulla Nasruddin îi cerea de pomană pe stradă i-a zis acestuia:

– Ai avea mai multe șanse să primești o slujbă dacă te-ai bărbieri și ai fi mai curat.

– Da, domnule, i-a zis Mulla. Mi-am dat seama de asta acum mulți ani.

O infirmitate nerentabilă

Doamna i-a pus un ban în palmă lui Mulla Nasruddin care cerșea sprijinit în cârje, dar nu s-a putut abține să-i zică:

– Cred că e groaznic să fii invalid, dar ia gândește-te cu cât mai rău e să fii orb.

– Ai perfectă dreptate, doamnă, i-a zis Mulla. Când eram orb, oamenii îmi tot dădeau bani falși.

Tratament brutal

Doamna i-a zis lui Mulla Nasruddin care stătea la ușa ei:

– Ți s-a oferit vreodată de lucru?

– Doar o dată, doamnă, a zis Nasruddin. În toate celelalte cazuri, oamenii s-au purtat frumos cu mine.

Nicio șansă

Gospodina i-a dat lui Mulla Nasruddin un sandvici, dar l-a întrebat:

– N-ai reușit să-ți găsești de lucru?

– Ba da, doamnă, se găsește de lucru peste tot, i-a zis Mulla, dar toată lumea vrea o referință de la ultimul meu angajator.

- Și nu poți să faci rost de una? I-a întrebat ea.
- Nu, a zis Nasruddin. E mort de douăzeci de ani.

Conform prescripției medicale

- Ia ascultă, i-a zis ea lui Mulla Nasruddin. De ce vii întotdeauna la mine acasă să cerșești?
- La recomandarea doctorului, doamnă, a zis Mulla.
- Cum vine asta, la recomandarea doctorului? I-a întrebat ea.
- El mi-a spus că atunci când descopăr o mâncare care-mi face bine, trebuie să mă țin de ea.

Picioare bine numărate

Oamenii se întreceau să îi pună întrebări prostești lui Mulla Nasruddin, fiind dornici să afle ce răspunsuri năstrușnice va mai inventa înțeleptul.

- Efendi, câte picioare are măgarul tău?

Mulla se duse la măgar, numără fiecare picior atingându-l ca să se convingă că este la locul lui, și apoi spuse:

- Patru picioare.
- Păi cum, Efendi, nu știai deja că măgarul are 4 picioare? De ce a mai trebuit să le numeri?
- Normal că știam, însă nu am mai verificat numărul lor de aseară. Le-am numărat acum din nou gândindu-mă că cineva putea veni azi noapte să fure vreunul.

Facerea de bine

Târziu într-o noapte, un psihiatru s-a trezit cu țeava unui pistol mare în dreptul ochilor. A fost șocat să-l recunoască pe bărbatul cu pistolul, care îl jefuia.

– Nasruddin, i-a zis el. Nu-ți mai aduci aminte de mine? Sunt binefăcătorul tău. Nu mai ții minte când te-am scăpat de scaunul electric dovedind că ești nebun?

Mulla Nasruddin s-a pornit pe râs.

– Normal că-mi aduc aminte de dumneata, domnule. Dar a-ți jefui binefăcătorul nu e gest de om nebun?

Politețe exagerată

Era «zona bună» a orașului, iar doamna care a venit la ușă i-a zis lui Mulla Nasruddin:

– M-aș fi gândit că ți-e rușine să cerșești în zona asta.

– Nu-ți cere scuze pentru ea, doamnă, a zis Nasruddin, am văzut și mai rele de-atât.

Invidie

Mulla Nasruddin era în mod vizibil invidios pe bogătașul care tocmai îi dăduse un dinar.

– N-ai niciun motiv să mă invidiezi chiar dacă arăt înfloritor, a zis bogătașul. Am și eu necazurile mele, să știi.

– Probabil că ai o mulțime de necazuri, a zis Nasruddin, dar diferența e că eu n-am nimic altceva, domnule.

Fața de la fereastră

Nasruddin cerea de pomană în fața unei case maiestruoase. Servitorul i-a zis:

– Stăpânul meu e plecat.

– Prea bine, a zis Mulla. Chiar dacă nu mi-a dat nimic de pomană, te rog să-i transmiți stăpânului tău un sfat din partea mea. Spune-i așa: „Data viitoare când mai pleci, nu-ți mai lăsa fața la fereastră, că s-ar putea să ți-o fure cineva”.

Viață de slujitor

Mulla Nasruddin era șomer și sărac, dar a făcut cumva rost de câțiva gologani ca să mănânce fasole și pilaf la un restaurant ieftin. Mânca și-i cerceta cu coada ochiului pe trecătorii de afară. Undeva, dincolo de mulțime, a observat un bărbat bine îmbrăcat din cap până-n picioare, cu turban de catifea, cu vestă brodată cu fir de argint, cu cămașă de mătase, șalvari din satin și iatagan de aur. Arătând către bărbat, Mulla Nasruddin l-a întrebat pe patronul restaurantului:

– Cine e bărbatul acela de-acolo?

– E slujitorul lui Fehmi Pașa, i-a răspuns acesta.

Mulla Nasruddin a suspinat, și-a ridicat ochii spre cer și a zis:

– O, Doamne al meu! Uită-te la slujitorul lui Fehmi Pașa și uită-te la slujitorul tău de-aici.

Sărac lipit pământului

Mergând pe o stradă slab luminată, un bărbat s-a trezit brusc cu Mulla Nasruddin lângă el, apărut din umbră.

– Te rog, domnule, a zis Mulla, vrei să fi atât de bun încât să ajuți un amărât flămând și fără un loc de muncă? Tot ce am pe lume e pistolul ăsta.

Alinare

Mulla Nasruddin simțea că o să moară din cauza durerii de măsea. L-a întrebat pe prietenul lui:

– Ce să fac să-mi treacă durerea?

– O să-ți spun ce fac eu, i-a zis prietenul. Când am o durere de măsea sau o durere de orice fel, mă duc la nevastă-mea, iar ea mă ia în brațe, mă mângâie și mă alintă până când în cele din urmă uit cu totul de durere.

Nasruddin s-a luminat la față și a zis:

– Nemaipomenit! E acasă acum?

Bani, nu sfaturi

Mulla Nasruddin s-a dus acasă la un bogătaş.

– Dă-mi niște bani.

– De ce?

– Vreau să cumpăr un elefant.

– Dacă n-ai bani, nu-ți poți permite să ții un elefant.

– Am venit aici pentru bani, nu pentru sfaturi.

Recomandare medicală

Mulla Nasruddin l-a oprit pe doctor pe stradă într-o zi de vară.

– Ții minte când m-ai vindecat de reumatism acum zece ani, doctore, l-a întrebat Mulla, și mi-ai spus să nu mă ud?

– D-d-a, da, îmi aduc aminte, a zis doctorul.

– Ei bine, mă întrebam dacă tu crezi că acum sunt în siguranță dacă fac o baie, a zis Nasruddin.

Fetele bogătaşului

Un fermier bogat căutase cu disperare să-și mărite fetele. Într-o zi l-a întâlnit pe Mulla Nasruddin.

– Am mai multe fete, i-a zis fermierul lui Mulla. Aș vrea să le văd așezate la casele lor. Și țin să precizez că nu se vor duce la soții lor cu mâna goală. Cea mai tânără dintre ele are douăzeci și trei de ani și va lua cu ea 25.000 de mii de dinari.